

[Lasse Budtz]

der er jeg enig med hr. Gert Petersen – at få gennemført SALT II så hurtigt som overhovedet muligt, fordi gennemførelsen betinger SALT III-forhandlingerne – primært, som bekendt, om kernevåben i Europa. Da disse forhandlinger ikke kan undgå at blive uhyre komplicerede, kan de simpelt hen ikke blive startet hurtigt nok. Men efter regeringens og socialdemokratiets opfattelse skal man ikke vente på SALT II eller SALT III, hvis man kan få startet forhandlinger om de europæiske mellemdistanceraketter, der går under betegnelsen TNF, Theater Nuclear Weapons.

Men selvfølgelig er der andre grunde til mismod. Det franske kernevåben, hvis omfang Frankrig i realiteten endnu ikke har været villig til at forhandle om på international basis, er under udvidelse, og man kan i Frankrig følge en debat om muligheden af at indføre franske neutronbomber. Det eneste positive i denne forbindelse er, at man dog har en helt åben debat om det. En modernisering af det britiske kernevåben finder også sted for tiden, og for såvel Frankrig som England gælder det, at man især satser på kernevåben stationeret på undervandsbåde.

Det hører med i billedet, at Kina også fortsætter sin udbygning af de nationale kernevåben, inklusive fremføringsmidlerne, og der foreligger rapporter om, at Kina nu har udviklet langdistanceraketter, der kan ramme mål såvel i Sovjet som i USA. Men det positive i denne forbindelse er, at for første gang i mange år er både Frankrig og Kina blevet engageret i nedrustningsforhandlinger.

De såkaldte MBFR-forhandlinger, drøftelserne om reduktionerne i de konventionelle våben, går fra samling til samling uden at nå konkrete aftaler, men som en række eksperter har fremhævet, er det da i hvert fald en fordel, at man her har et forum, hvor man omtrent permanent taler med hinanden om de konventionelle våbens farer. Socialdemokratiet mener, at bestræbelserne for at standse våbenkapløbet bestemt også må omfatte de konventionelle våben, der repræsenterer ikke færre end 80 pct. af den samlede verdens militærudgifter.

Fra vestlig side har man under MBFR-forhandlingerne i Wien foreslået, at man kunne starte med en foreløbig reduktionsaftale omfattende en tilbagetrækning af 30.000 sovjetiske og 13.000–14.000 amerikanske styrker fra centralregionen i Europa. Dette forslag er

blevet modtaget med stor skepsis fra østlig side. Ikke så meget, fordi der efter forslaget skal trækkes godt dobbelt så mange sovjetiske som amerikanske tropper tilbage. Det må nok siges, at man omsider i Kreml er begyndt at forstå det vestlige argument om, at på grund af de geografiske forhold er det langt lettere i en krisesituation at bringe de sovjetiske tropper tilbage, end det er at tilbageføre de amerikanske tropper over Atlanten. Den sovjetiske skepsis går mere på, at forslaget ikke også omfatter materielreduktioner, og at forslaget ikke er ledsaget af et andet forslag om, at de øvrige lande, der deltager i forhandlingerne, skal fastfryse deres styrker, indtil man når til en ny tilbagetrækningsaftale eller nr. 2 tilbagetrækningsaftale. At man fra østlig side fortsat afviser en åben inspektion, er der jo desværre – og trist nok – intet som helst nyt i.

Det var naturligvis at vente og er faktisk også naturligt, må jeg indrømme, at Sovjet har inddraget tilbagetrækningen af de 20.000 sovjetiske styrker fra DDR unilateralt i forhandlingerne. Men hvor placeres disse styrker? Og hvilken karakter har disse styrker? På dette punkt, men i øvrigt i hele forhandlingsforløbet, vanskeliggøres drøftelserne, fordi man ikke kan blive enige om det såkaldte dataproblem. Hvor mange styrker har hver især? Hvad betyder karakteren af deres nedrustning eller udrustning? Det primære er, at Sovjet ikke vil godtage Vestens tal. Det er vel et spørgsmål, om man nogen sinde når til reelle resultater, hvis man ikke bliver enige om, hvor meget hver især råder over i de inddragede områder.

Der er dog også nogle ikke helt uvæsentlige lyspunkter på nedrustningsområdet. Der forhandles fortsat om et fuldstændigt stop for eller forbud mod prøvesprængninger af kernevåben, og der var sket ikke ubetydelige fremskridt inden invasionen i Afghanistan. Spørgsmålet om forbud mod udvikling, produktion og oplagring af kemiske våben vil blive taget op af nedrustningsudvalget i Genève. Vi befinder os i en situation, hvor de to hovedrolleindehavere på grund af den internationale spænding og supermagternes meget høje rustningsniveau på det nærmeste har paralyseret hinanden, og hvor de derfor føler, at de har meget ringe bevægelsesmulighed.